

Voiko sotessa säästää, miten ja kuinka paljon?

Markku Pekurinen, tutkimusprofessori (emeritus)
DPhil (economics)
markku@pekurinen.com

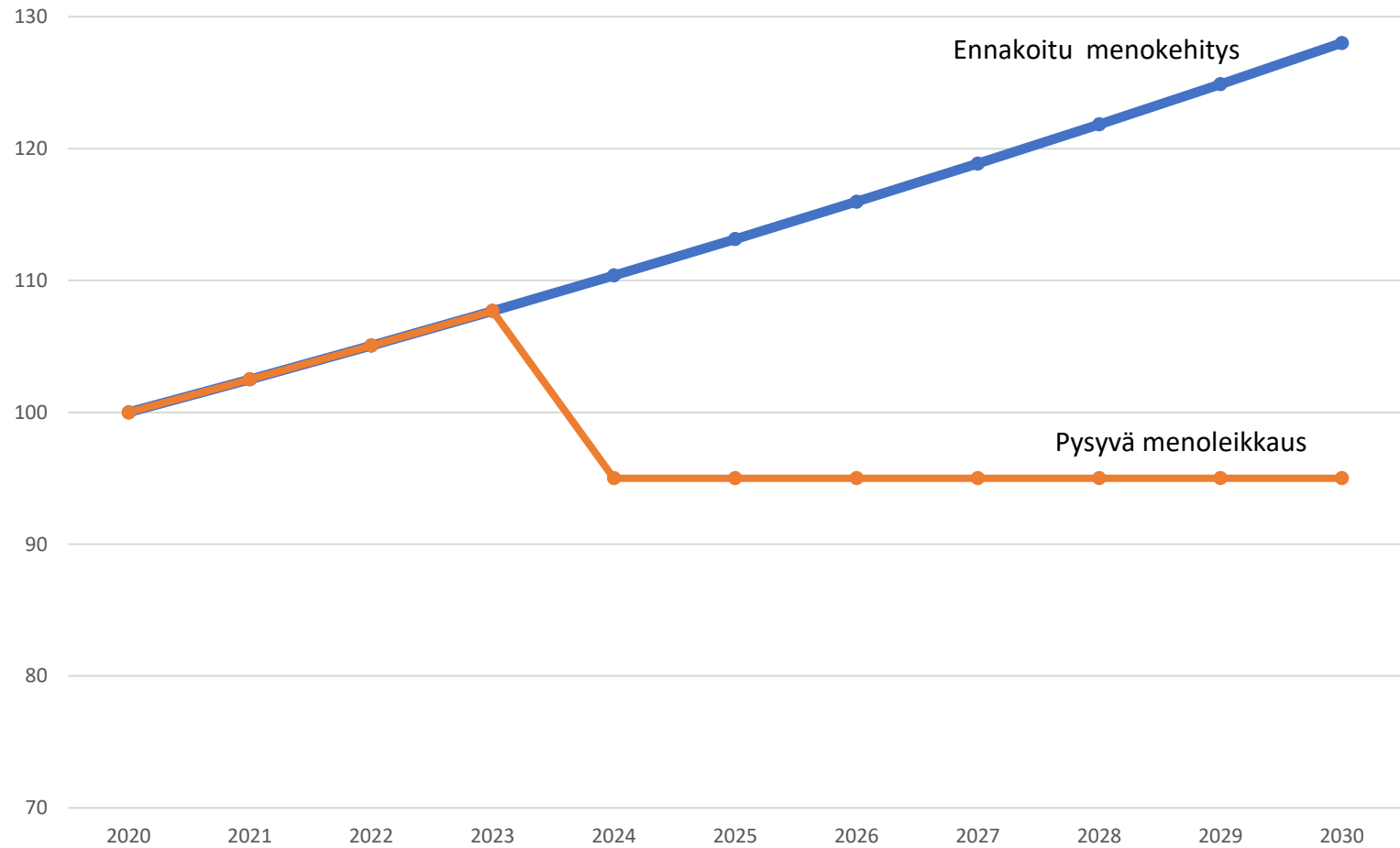
Markku Pekurinen ja Timo Seppälä

22.5.2023

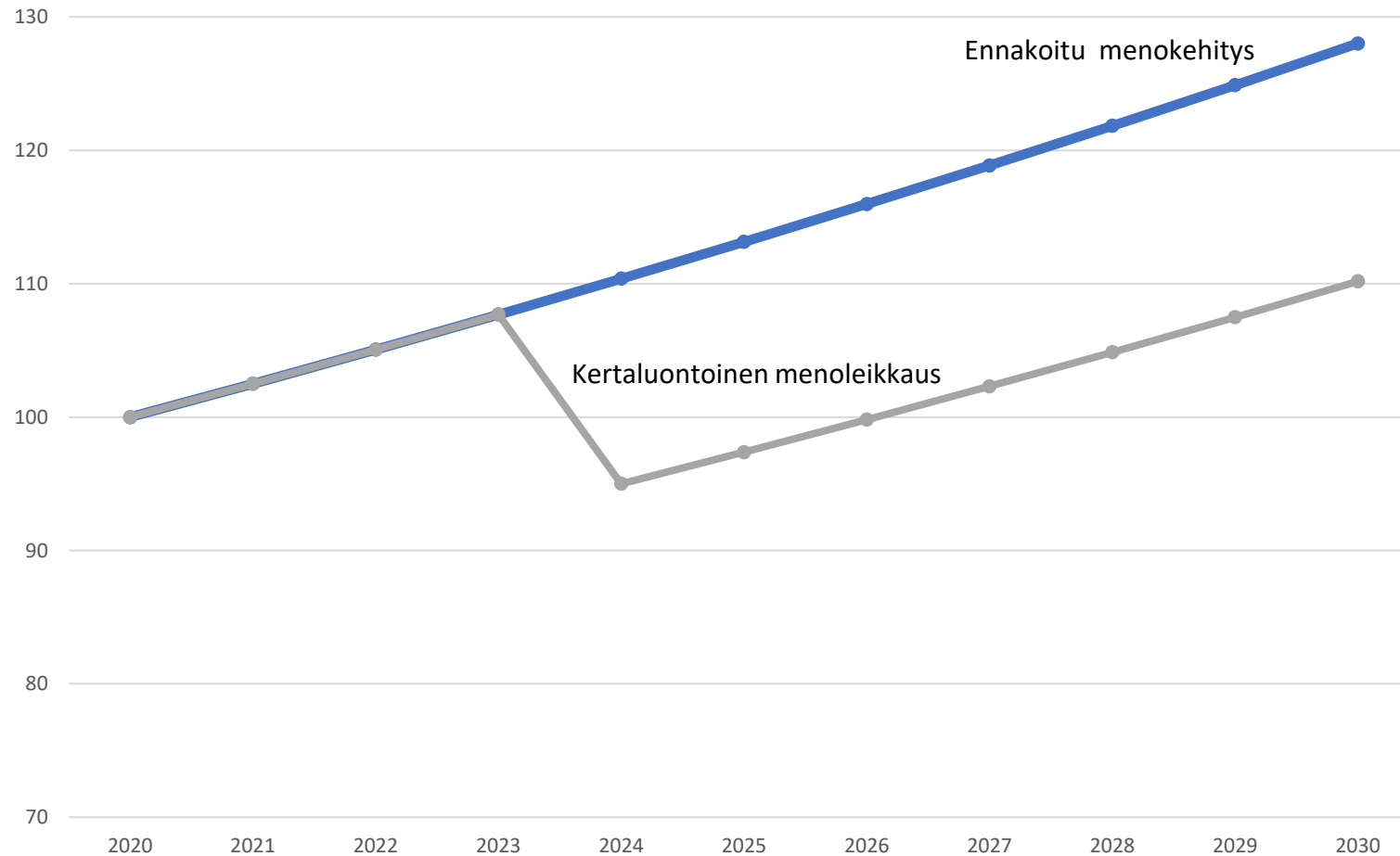
Leikataan, säästetään Siis tehdään mitä?

- Leikataan
- Säästetään
- Sopeutetaan
- Hillitään kustannusten kasvua
- Etc.

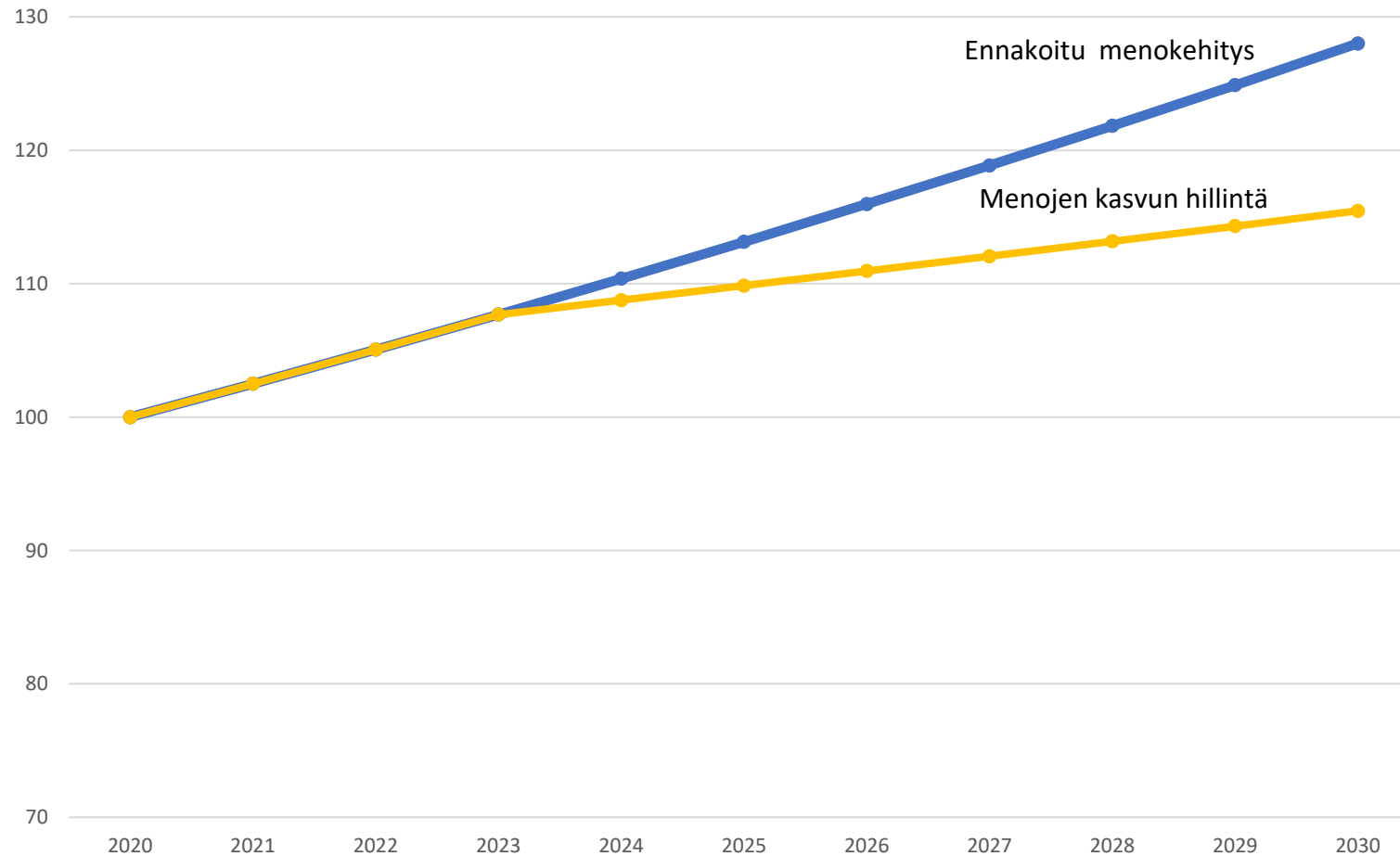
Leikataan, säästetään Siis tehdään mitä?

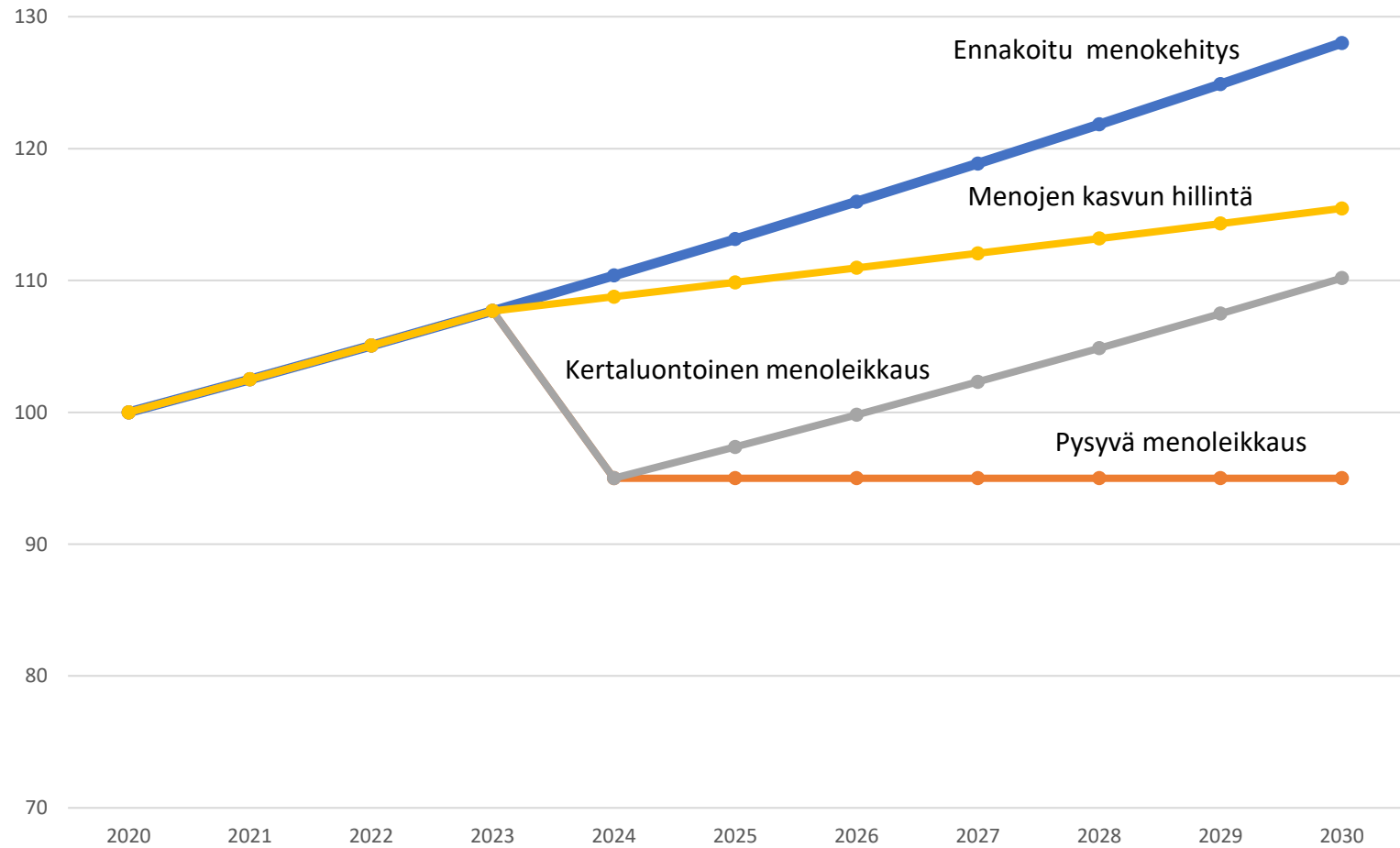
Leikataan, säästetään Siis tehdään mitä?

Leikataan, säästetään Siis tehdään mitä?

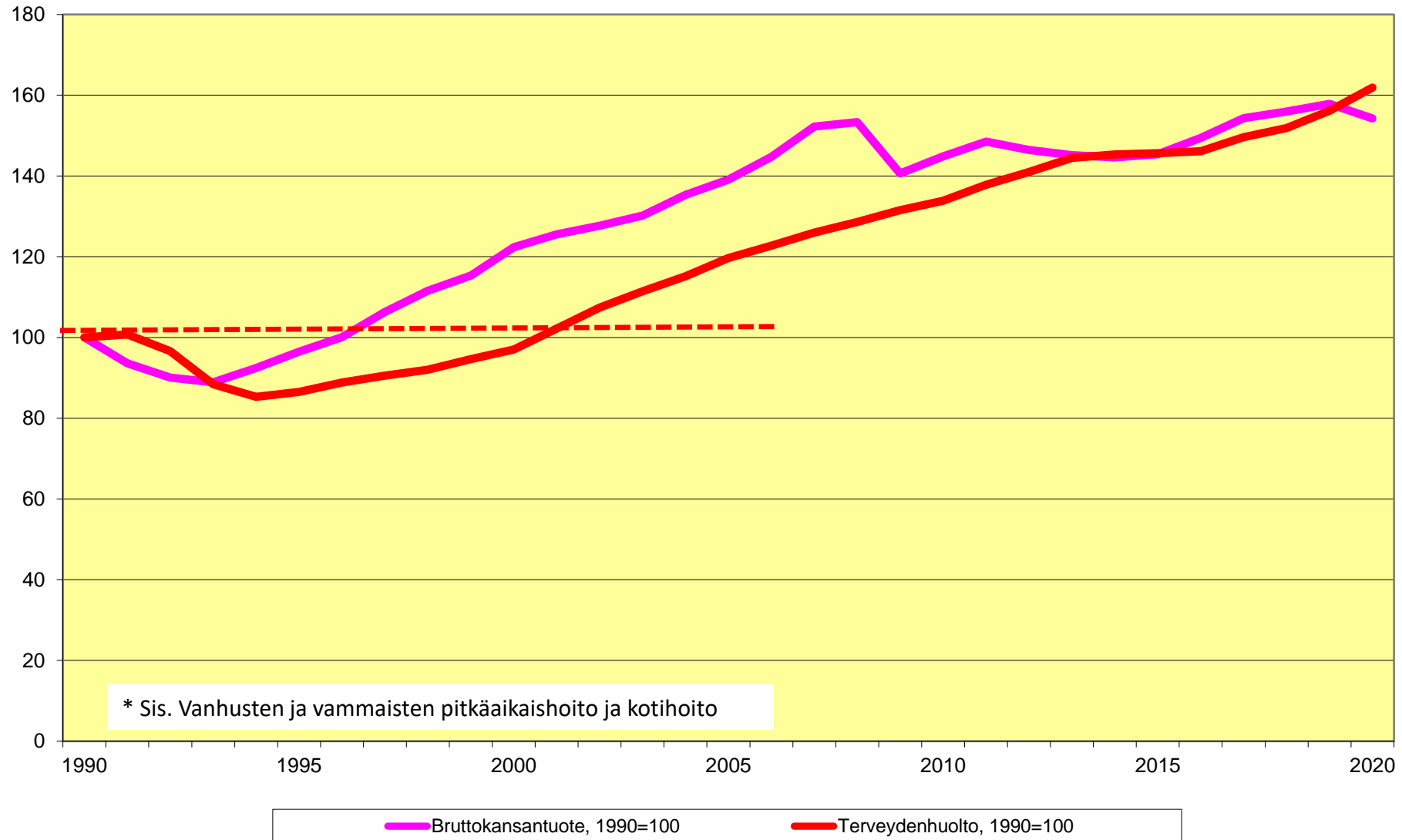

Leikataan, säästetään Siis tehdään mitä?

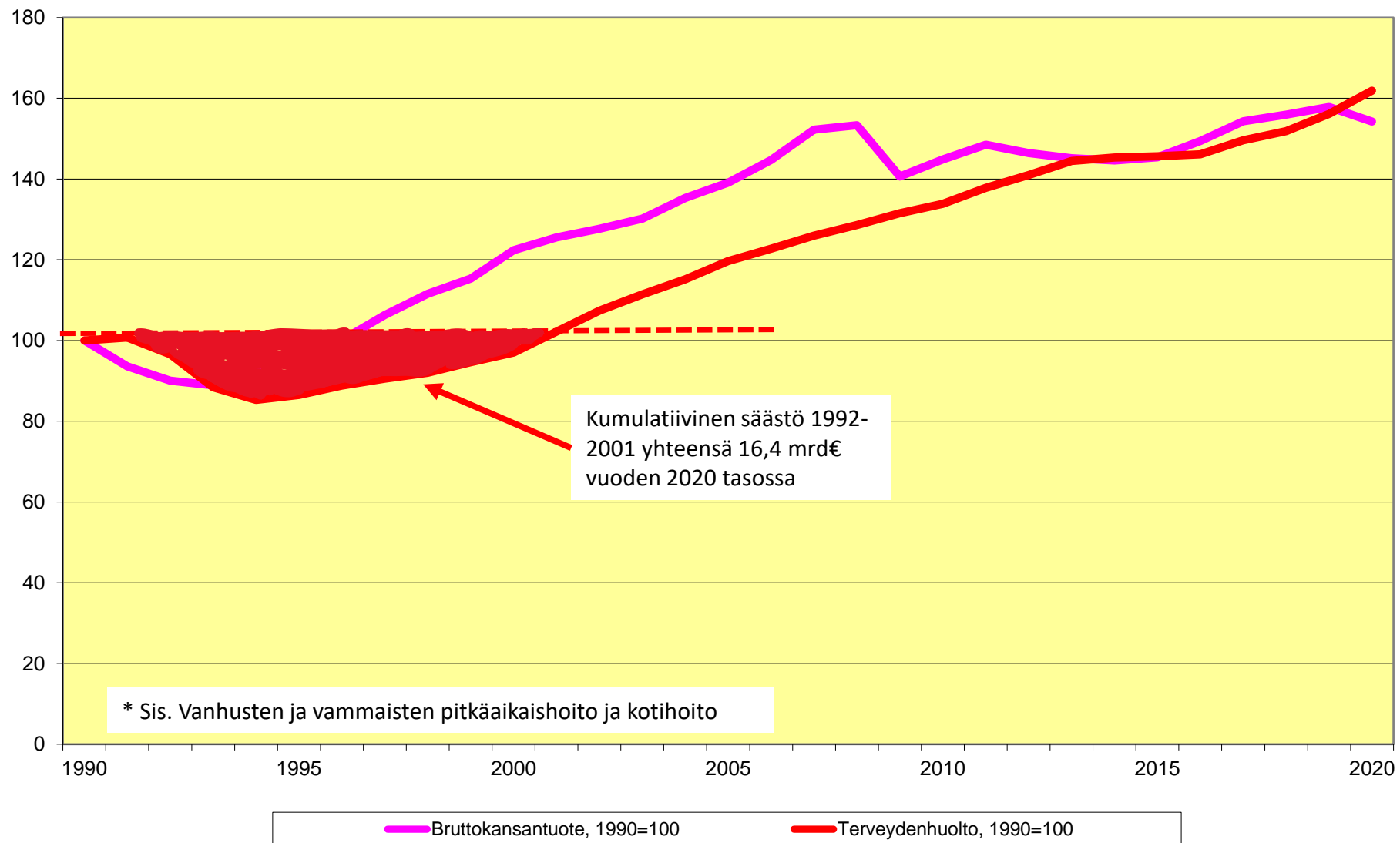
Suomessa on kokemusta terveysten leikkaamisesta ja sen seurauksista

Terveysten* ja BKT 1990-2020, 1990=100

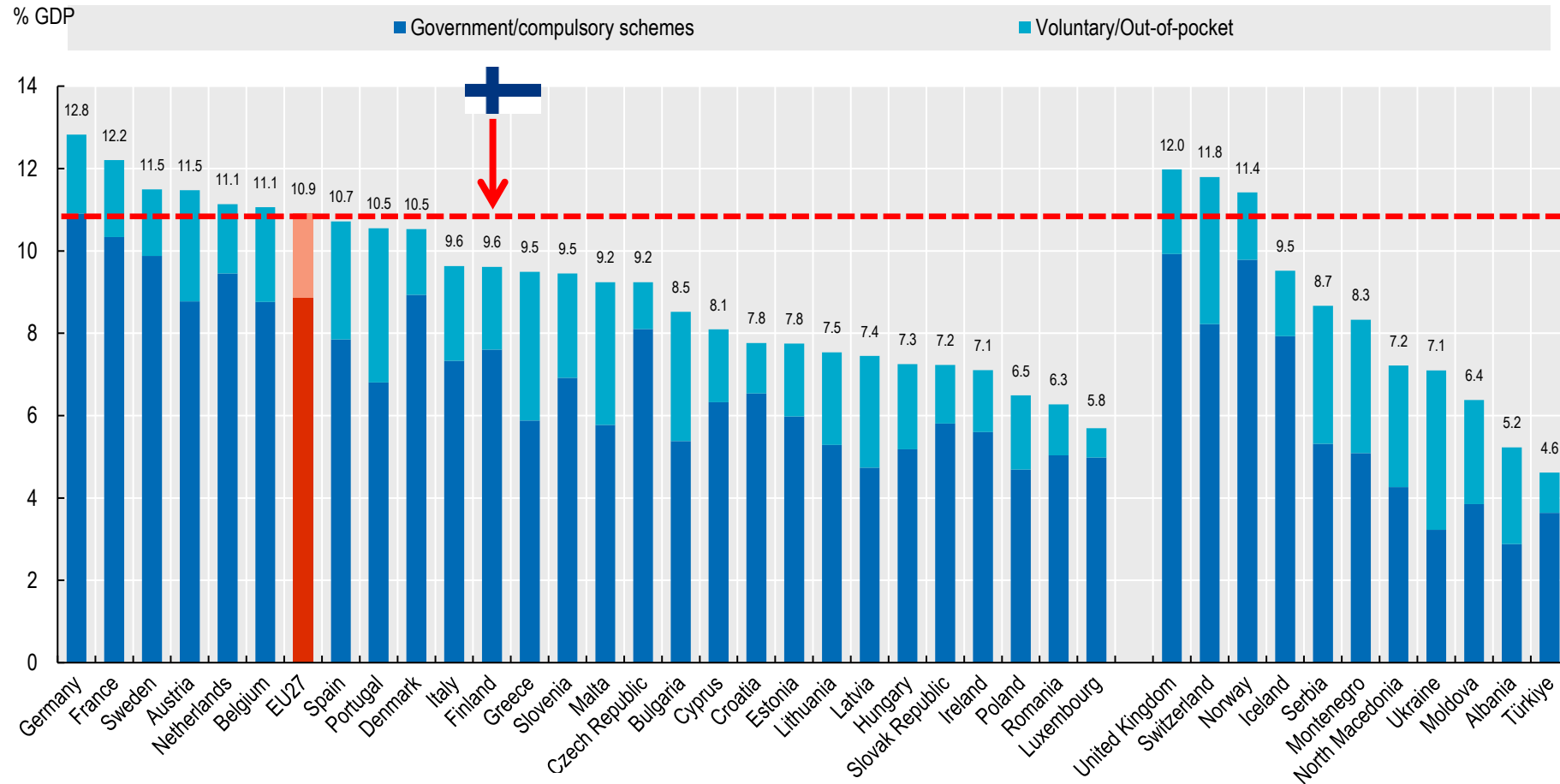
Suomessa on kokemusta terveysten leikkaamisesta ja sen seurauksista

Terveysten* ja BKT 1990-2020, 1990=100

Terveysmenojen* bkt-osuus alle EU:n keskitason ja ”keskeisiä kilpailijamaita alhaisempi”

Terveysmenot (% BKT:stä) 2020

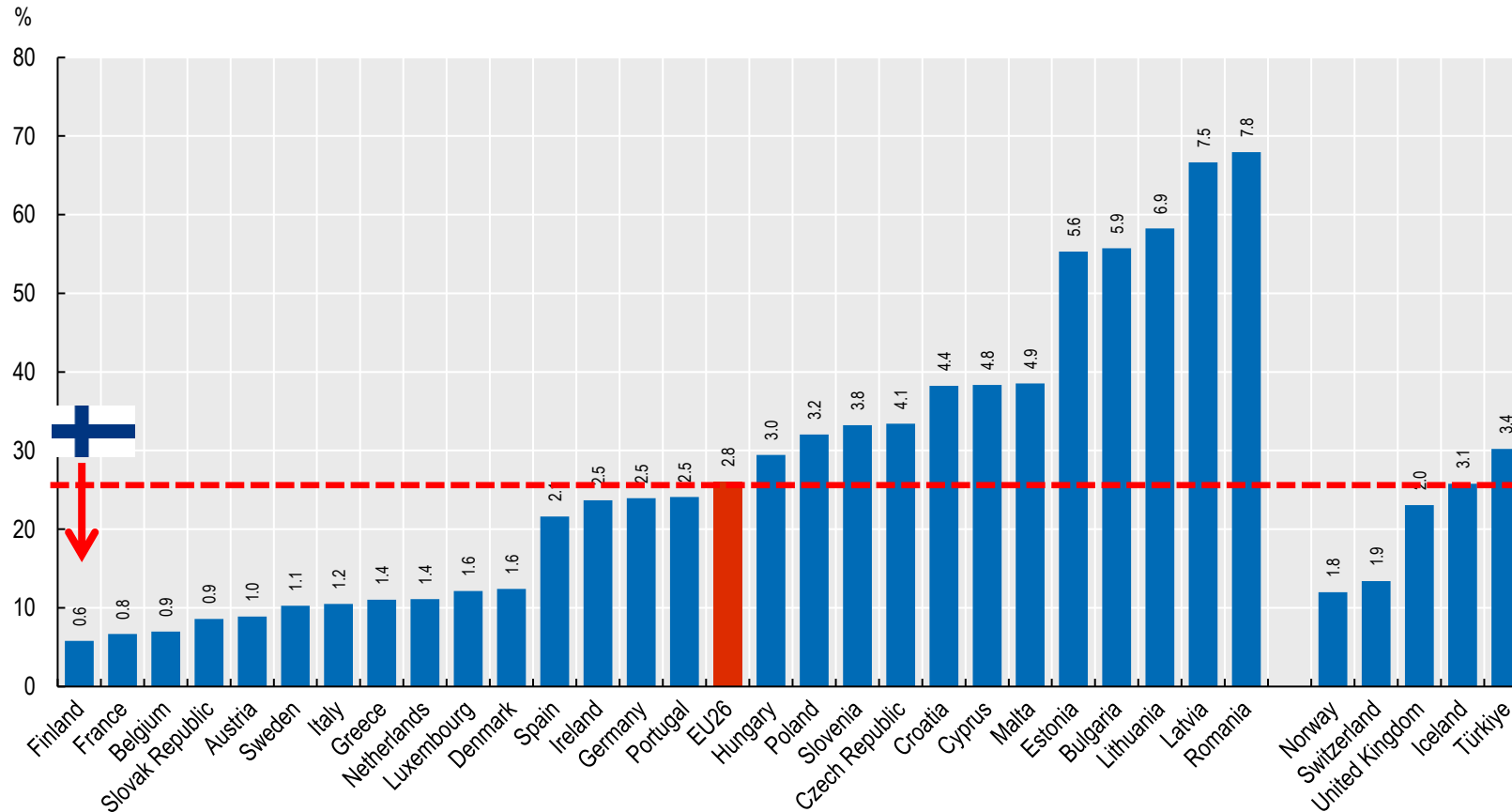

* Sis. Vanhusten ja vammaisten pitkäaikaishoito ja kotihoito

Lähde: OECD/European Union (2022): Health at a Glance: Europe 2020: State of Health in the EU cycle, OECD Publishing, Paris.

Suomi terveystenonjen* kasvun hillinnän mallioppilas

Terveystenonjen reaalinen kasvu (%) asukasta kohti EU-maissa 2013-2020

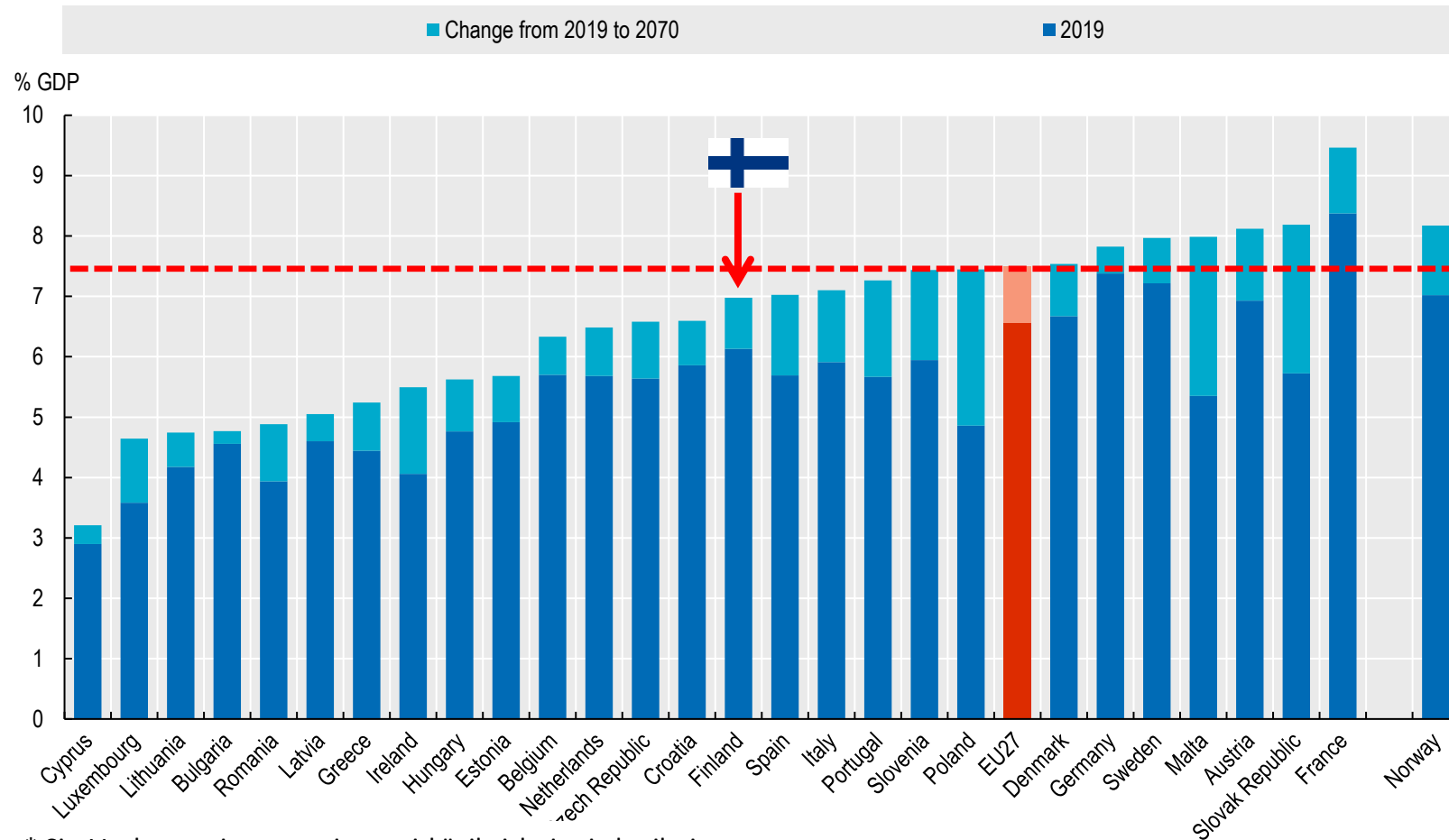

* Sis. Vanhusten ja vammaisten pitkäaikaishoito ja kotihoito

Lähde: OECD/European Union (2022): Health at a Glance: Europe 2020: State of Health in the EU cycle, OECD Publishing, Paris.

Julkiset terveystalvet* bkt:sta (%) 2019-2070

Ageing Working Group reference (baseline) scenario*

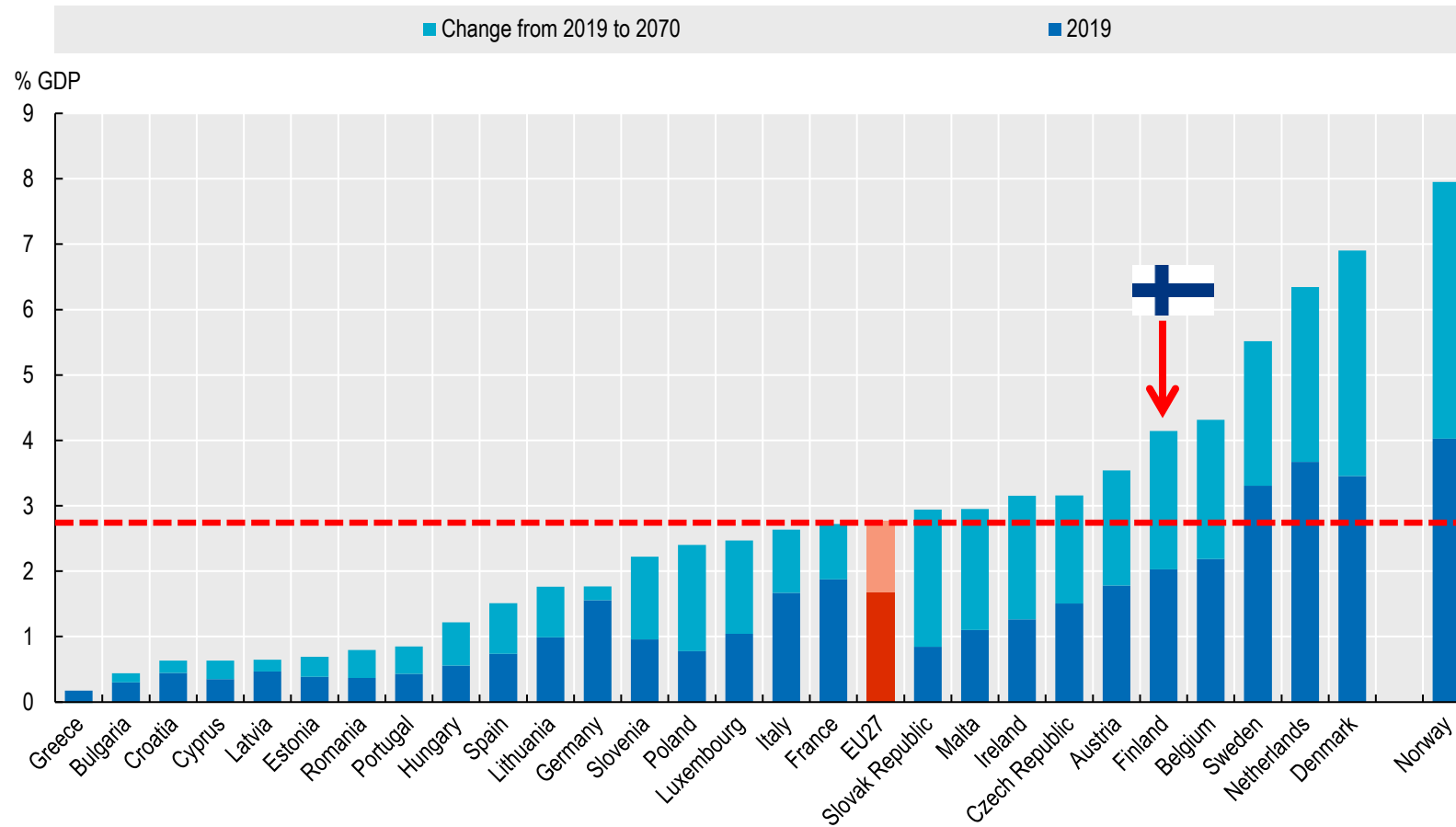
* Sis. Vanhusten ja vammaisten pitkäaikaishoito ja kotihoito

Lähde: OECD/European Union (2022): Health at a Glance: Europe 2020: State of Health in the EU cycle, OECD Publishing, Paris.

* European Commission (DG ECFIN) (2021), *The 2021 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2019-2070)*, European Commission,

Julkiset pitkäaikaishoidon menot bkt:sta (%) 2019-2070

Ageing Working Group reference (baseline) scenario*

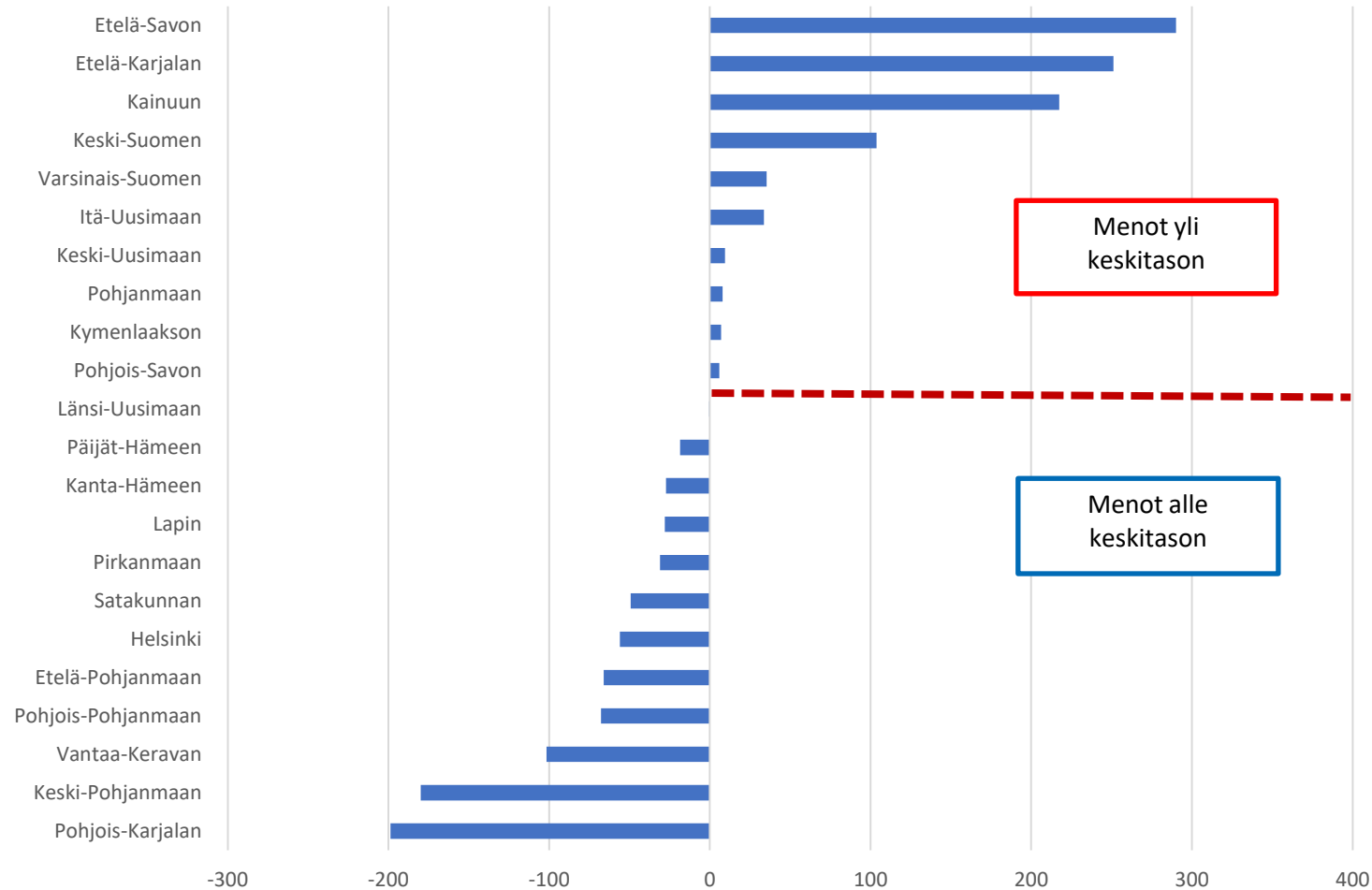

Lähde: OECD/European Union (2022): Health at a Glance: Europe 2020: State of Health in the EU cycle, OECD Publishing, Paris.

* European Commission (DG ECFIN) (2021), *The 2021 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2019-2070)*, European Commission,

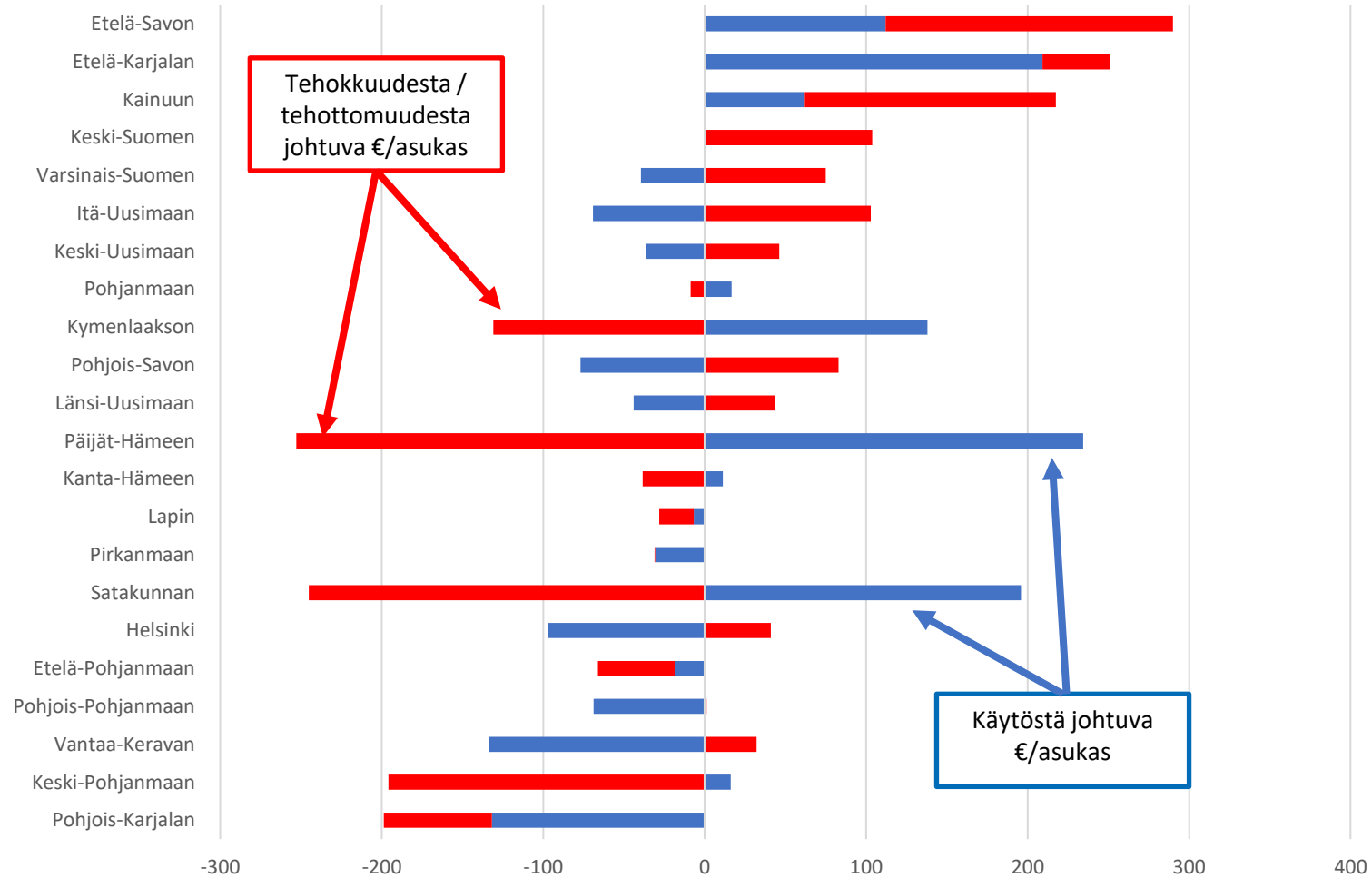
Erikoissairaanhoidon menot hyvinvointialueittain 2021, €/asukas - Poikkeama maan keskiarvosta

Lähde: THL/sairaaloiden tuottavuustietokanta

Tehokkuudesta/tehottomuudesta ja käytöstä johtuva poikkeama hyvinvointialueiden keskiarvosta 2021, €/asukas

Lähde: THL/sairaaloiden tuottavuustietokanta

Elikäs ???

1) Hyvinvointialueiden perustaminen

- ”Tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet menojen kasvun hallintaan”
- Kaikki julkiset sote-toiminnot ensimmäistä kertaa yhden johdon ja yhden budjetin alaisuudessa

2) Rakenteelliset uudistukset

- Ikääntyneiden pitkäaikaishoidon ja –hoivan (kotihoito – avohoito – laitoshoido) tasapaino
- Perusterveydenhuolto – erikoissairaanhoido tasapaino
- Sosiaalipalvelujen avohoito – laitoshoido tasapaino

3) Tuottavuuden parantaminen: Sote kautta linjan

4) Monituottajuus: Sote kautta linjan

5) Palvelujen ja hankintojen kilpailutus

6) Kustannus-vaikuttavuus perusteinen palveluvalikoima

Ote Sote-uudistuksen arvioinnista ???

- (...) ei onnistunut parantamaan perusterveydenhuollon toimivuutta eikä tehostamaan ennaltaehkäisyä. (...) edellytykset toimivan perusterveydenhuollon aikaansaamiseksi ovat jopa huonontuneet. Erityisen huolestuttavaa on, että pääsy terveyskeskuslääkäreille on entisestään vaikeutunut ja terveyskeskusten vetovoima on vähentynyt. Samanaikaisesti haasteet perusterveydenhuollossa ovat kasvaneet. Haasteita ovat muun muassa kuinka turvata vanhuspalvelut ja ehkäistä kasvavat päihde-, elintapa- ja syrjäytymisongelmat.

Kansallisen terveyshankkeen arviointi – STM / Tiedote 18.8.2008

- Kansallinen terveyshanke ei onnistunut parantamaan perusterveydenhuollon toimivuutta eikä tehostamaan ennaltaehkäisyä. Arviointiryhmän mukaan edellytykset toimivan perusterveydenhuollon aikaansaamiseksi ovat jopa huonontuneet. Erityisen huolestuttavaa on, että pääsy terveyskeskuslääkäreille on entisestään vaikeutunut ja terveyskeskusten vetovoima on vähentynyt. Samanaikaisesti haasteet perusterveydenhuollossa ovat kasvaneet. Haasteita ovat muun muassa kuinka turvata vanhuspalvelut ja ehkäistä kasvavat päihde-, elintapa- ja syrjäytymisongelmat.

(...)

- Tulevina vuosina on syytä keskittyä luomaan kannustimia, joilla perusterveydenhuollon toimivuus tulevaisuudessa voidaan turvata. Toinen merkittävä haaste on uudistaa terveydenhuoltojärjestelmän ja sen rahoituksen rakenteet.

Mitä tehdä ???

- Puuttuu selkeä kokonaisnäkemys sosiaali- ja terveyspolitiikan sisällöllisistä tavoitteista ja keinoista
- Menojen kasvun hillintä, säästäminen tai leikkaukset eivät riitä tavoitteiksi
- Tarvitaan 1960-70 lukujen taitteen kaltainen selkeä ja riittävän yhtenäinen näkemys olennaisista ongelmista, tavoitteista ja keinoista
- Tarvitaan selkeä ja mahdollisesti radikaali sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöllinen reformi
- Näin sosiaali- ja terveydenhuollon menokehitys voidaan ajan mittaan sopeuttaa sisällöllisiä tavoitteita tukevasti kestäväällä tavalla

**Kiitos
kiinnostuksesta!**